ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 8ης Ιουλίου 1999

περί της αίτησης για μεταβατικό καθεστώς που υπέβαλε η ισπανική κυβέρνηση σύμφωνα με το άρθρο 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(1999) 1551/7]

(Το κείμενο στην ισπανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(1999/797/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

την οδηγία 96/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1999, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας [1], και ιδίως το άρθρο 24,

Έχοντς ενημερώσει τα κράτη μέλη σχετικά με την αίτηση της ισπανικής κυβέρνησης,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1. *Διαδικασία*

(1) Με επιστολή του, της 18ης Φεβρουαρίου 1998, το ισπανικό Υπουργείο Βιομηχανίας και Ενέργειας κοινοποίησε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μια αίτηση για μεταβατικό καθεστώς σύμφωνα με το άρθρο 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ. Η αίτηση αναφερόταν στον ισπανικό νόμο 54/1997 της 27ης Νοεμβρίου 1997, του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, που κοινοποιήθηκε με επιστολή της 20ής Ιανουαρίου σύμφωνα με το άρθρο 27 της οδηγίας, και ιδίως στις δύο ακόλουθες διατάξεις: 1) τις διατάξεις σχετικά με το κόστος της μετάβασης στον ανταγωνισμό (στο εξής «CTC», και 2) τις διατάξεις σχετικά με τα νησιωτικά συστήματα και τα συστήματα εκτός της ηπειρωτικής Ισπανίας.

(2) Στις 3 Ιουνίου 1998 οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πραγματοποίησαν μια διερευνητική αποστολή στη Μαδρίτη όπου συνομίλησαν με τους υπεύθυνους στο ισπανικό Υπουργείο Βιομηχανίας και Ενέργειας καθώς και στην Comisión Nacional del Sistema Eléctrico (κρατική επιτροπή του ηλεκτρικού συστήματος) (CNSE).

(3) Με επιστολή του, της 16ης Οκτωβρίου 1998, το ισπανικό Υπουργείο Βιομηχανίας και Ενέργειας υπέβαλε συμπληρωματικές πληροφορίες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

(4) Με επιστολή της, στις 28 Ιανουαρίου 1999, η ισπανική κυβέρνηση κοινοποίησε το μεταβατικό καθεστώς (που είχε ήδη κοινοποιηθεί νωρίτερα σύμφωνα με το άρθρο 24 της οδηγίας), με ορισμένες τροποποιήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 88 της συνθήκης ΕΚ. Η κοινοποίηση αυτή δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας απόφασης, αλλά αφορά την παράλληλη διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 88 της συνθήκης.

2. *Ο κλάδος της ηλεκτρικής ενέργειας της Ισπανίας και η εφαρμογή της οδηγίας 96/92/ΕΚ*

(5) Η Ισπανία εφάρμοσε την οδηγία 96/92/ΕΚ με το νόμο 54/1997, που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1998. Ο νόμος αυτός καθιερώνει τη ρυθμιζόμενη πρόσβαση στο δίκτυο για όλους τους πελάτες που καταναλώνουν περισσότερες από 15 GWh ετησίως. Αυτό αντιπροσωπεύει περίπου το 30 % της συνολικής κατανάλωσης στο τέλος του 1998 [2]. Ο τροποποιημένος νόμος που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1999, προβλέπει επίσης και άλλα στάδια προοδευτικού ανοίγματος της αγοράς, που θα οδηγήσουν σε άνοιγμα κατά 100 % το 2007.

(6) Επιπλέον, ο ισπανικός νόμος εισήγαγε το θεσμό του ανεξάρτητου διαχειριστή του δικτύου και του διαχειριστή της ανεξάρτητης αγοράς, που διαφέρουν από τις άλλες επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας από νομική άποψη και από άποψη ιδιοκτησιακού καθεστώτος (κανένας μέτοχος δεν μπορεί να κατέχει περισσότερο από το 10 % των εταιρειών αυτών και το σύνολο των μετόχων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40 %). Το βασιλικό διάταγμα 2019/1997 όρισε διαχειριστή του συστήματος τη Red Eléctrica de Español de Electricidad, SA (OMEL).

(7) Ο διαχειριστής της αγοράς (OMEL) διευθύνει το συντονισμό της προσφοράς και της ζήτησης στην τρέχουσα αγορά. Όλοι οι παραγωγοί που παράγουν περισσότερα από 50 MW οφείλουν να κάνουν περιοδικές προσφορές στην τρέχουσα αγορά και επίσης μπορούν να πωλούν την ηλεκτρική τους ενέργεια μέσω διμερών συμβάσεων. Όλοι οι διανομείς, προμηθευτές και οι επιλέξιμοι πελάτες μπορούν να ενεργούν ως αγοραστές στην τρέχουσα αγορά. Έτσι οι επιλέξιμοι πελάτες έχουν τώρα τρεις δυνατότητες: 1) να διατηρήσουν τον προμηθευτή/διανομέα τους σύμφωνα με ρυθμιζόμενα τιμολόγια προμήθειας, 2) να αγοράζουν απευθείας από την τρέχουσα

[1] ΕΕ L 27 της 30.1.1997, σ. 20.

[2] Η οδηγία 96/92/ΕΚ απαιτεί ένα άνοιγμα της αγοράς κατά 26,48 % τουλάχιστον από τις 19 Φεβρουαρίου 1999.

αγορά, και 3) να αγοράζουν βάσει μιας διμερούς σύμβασης με ένα συγκεκριμένο παραγωγό ή προμηθευτή.

(8) Οι κυριότερες επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, που επίσης πραγματοποιούν δραστηριότητες διανομής και παραγωγής, είναι η Endesa, η Iberdrola SA, η Union Eléctrica Fenosa SA και η Hidroeléctrica del Cantábrico SA, που είναι όλες ιδιωτικές.

3. *Τα μεταβατικά καθεστώτα που κοινοποίησε η ισπανική κυβέρνηση*

3.1. **Εισαγωγή**

(9) Η Ισπανία κοινοποίησε δύο καθεστώτα σύμφωνα με το άρθρο 24 της οδηγίας:

1) *Καθεστώς «CTC»* (Το κόστος της μετάβασης στον ανταγωνισμό)

Το καθεστώς CTC ορίζεται στην έκτη μεταβατική διάταξη του ισπανικού νόμου 54/1997, όπως τροποποιήθηκε από την 1η Ιανουαρίου 1999 με το νόμο 50/1998, της 30ής Δεκεμβρίου 1998. Βασίζεται στις εγγυήσεις που παραχωρούνται από το ισπανικό κράτος σε όλες τις επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας δυνάμει των βασιλικών διαταγμάτων 40/1994 και 1538/1987, που καθορίζουν την τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας πριν την απελευθέρωση της αγοράς. Αυτό το καθεστώς εγγυόταν την κάλυψη των δαπανών των εγκατεστημένων στην Ισπανία εργοστασίων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας μέσω του τιμολογίου της ηλεκτρικής ενέργειας που υπολογιζόταν για το κάθε εργοστάσιο σύμφωνα με το πάγιο κόστος του. Ο νέος νόμος 54/1997 καθορίζει ένα μεταβατικό καθεστώς που ονομάζεται «το κόστος της μετάβασης στον ανταγωνισμό» (CTC), δυνάμει του οποίου οι επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας λαμβάνουν μερική αποζημίωση για την απώλεια εισοδημάτων που προκύπτει από τη διαφορά ανάμεσα στο προηγούμενο εγγυημένο τιμολόγιο ηλεκτρικής ενέργειας και την αναμενόμενη τιμή στην απελευθερωμένη αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

2) *Νησιωτικά συστήματα και τα συστήματα εκτός της ηπειρωτικής Ισπανίας*

Όσον αφορά τη λειτουργία των συστημάτων αυτών, για τις εταιρείες Unelco (Κανάριοι Νήσοι), GESA (Βαλεαρίδες) και Endesa (Ceuta και Melilla) ισχύουν ειδικές παρεκκλίσεις από τους κανόνες της αγοράς που διέπουν την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας στην ηπειρωτική Ισπανία έως τις 31 Δεκεμβρίου 2000. Οι παρεκκλίσεις αυτές καθορίζονται στη δέκατη πέμπτη μεταβατική διάταξη του νόμου 54/1997, όπως και οι τροποποιήσεις τους, δυνάμει της δέκατης έβδομης συμπληρωματικής διάταξης του νόμου 34/1998, της 7ης Οκτωβρίου 1998 για τον τομέα των υδρογονανθράκων. Επιπλέον, ο νόμος 54/1997 ορίζει ότι οι σχετικά αυξημένες δαπάνες παραγωγής και διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας στα εν λόγω συστήματα κατανέμονται μέσω ειδικής φορολογικής ρύθμισης στα τιμολόγια της ηλεκτρικής ενέργειας στην ηπειρωτική Ισπανία και στα μεταφορικά τέλη.

3.2. **Χαρακτηριστικά του καθεστώτος «CTC»**

(10) Στόχοι

Το καθεστώς CTC έχει σκοπό να προσφέρει αποζημίωση στις ισπανικές επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας, για ένα μέγιστο διάστημα δέκα ετών, λόγω της προβλεπόμενης μείωσης της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας στην αγορά χονδρικής ως αποτέλεσμα της εισαγωγής του ανταγωνισμού. Για τον προσδιορισμό του καθεστώτος CTC υπολογίστηκε ότι η τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να μειωθεί στις 6 ESP/kWh. Η μέγιστη αποζημίωση, υπολογιζόμενη εκ των προτέρων, καθορίστηκε στις 1 988 δισ. ESP (περίπου 12 δισ. ευρώ). Το μεγαλύτερο μέρος, δηλαδή (1 693 ESP, ή το 85 %, προορίζεται να καλύψει τις απώλειες εισοδημάτων των 11 επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενέργειας, ως συνέπεια της μείωσης των τιμών εξαιτίας της εισαγωγής του ανταγωνισμού. Ένα μικρότερο μέρος, δηλαδή 295 δισ. ESP, ή το 15 %, προορίζεται να καλύψει ένα σταθερό πριμ μίας ESP ανά kWh ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από εγχώριο άνθρακα.

(11) Μέθοδος υπολογισμού

Ο προγραμματισμός του κόστους για την κάθε επιχείρηση ηλεκτρικής ενέργειας αποτέλεσε αντικείμενο χωριστής και ανεξάρτητης αξιολόγησης στο πλαίσιο προγενέστερων καθορισμών των τιμολογίων. Βάσει αυτού του κόστους καθορίστηκε ο μέσος όρος ωρών λειτουργίας ετησίως ανά είδος τεχνολογίας. Η «τεχνολογική αποζημίωση» υπολογίζεται ως η διαφορά ανάμεσα στο πάγιο κόστος παραγωγής και την τιμή της αγοράς που υπολογίζεται σε 6 ESP ανά kWh. Χρησιμοποιείται ποσοστό έκπτωσης 5 %. Η διαφορά που προκύπτει ανέρχεται σε 2 508 ESP [3]. Στη συνέχεια η ποσότητα αυτή μειώθηκε κατά 32,5 %, δηλαδή 815 δισ. ESP για να ληφθούν υπόψη οι ενδεχόμενες αυξήσεις της παραγωγικότητας. Προέκυψε το ποσό των 1 693 ESP που προαναφέρθηκε, στο οποίο προστέθηκαν 295 δισ. ESP ως αποζημίωση για τον άνθρακα. Η «χαμένη» επένδυση αντισταθμίζεται με ετήσιες πληρωμές στους ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενέργειας.

(12) Μέθοδος αποζημίωσης

Το 50 % περίπου της συνολικής τεχνολογικής αποζημίωσης του CTC πρέπει να χορηγηθεί στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, το 31 % στον τομέα της συμβατικής θερμοηλεκτρικής ενέργειας και το 19 % στον τομέα της υδροηλεκτρικής ενέργειας. Ο εκ των προτέρων υπολογισμός σε 1 988 δισ. ESP καθορίζει το μέγιστο ποσό αποζημίωσης. Η πραγματική ετήσια αποζημίωση υπολογίζεται βάσει της πραγματικής εξέλιξης των τιμών της τρέχουσας αγοράς. Εάν η τιμή της αγοράς είναι υψηλότερη από τις προβλεπόμενες 6 ESP ανά kWh, οι αντισταθμιστικές πληρωμές θα μειωθούν αντίστοιχα. Εάν η τιμή της αγοράς είναι χαμηλότερη από 6

[3] Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στην κοινοποίηση της 28ης Ιανουαρίου σύμφωνα με το άρθρο 88 της συνθήκης, η αρχική διαφορά ανάμεσα στο πάγιο κόστος παραγωγής και την υπολογιζόμενη τιμή της αγοράς ήταν 3 074 δισ. ESP, στο οποίο εφαρμόστηκε η μείωση κατά 565 δισ. ESP.

ESP ανά kWh, θα αυξηθεί η ετήσια αποζημίωση, αλλά όχι η συνολική αποζημίωση. Αυτό σημαίνει ότι η μεταβατική περίοδος θα ολοκληρωθεί πριν το προβλεπόμενο διάστημα των δέκα ετών, δηλαδή μόλις εξαντληθεί το μέγιστο ποσό αποζημίωσης.

(13) Μέθοδος ανάκτησης

Το κόστος του καθεστώτος CTC ανακτάται ετησίως μέσω ρυθμιζόμενων τιμολογίων και τελών μεταφοράς. Οι επιχειρήσεις διανομής εισπράττουν τα αντίστοιχα ποσά και τα μεταβιβάζουν στις εταιρείες παραγωγής υπό τον έλεγχο του ρυθμιστικού οργάνου (CNSE).

Ο τροποποιημένος νόμος του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1999, τροποποιεί τις μεθόδους αποζημίωσης και ανάκτησης, εισάγοντας στο τιμολόγιο ένα νέο πάγιο συντελεστή ύψους 4,5 %, που προορίζεται για τις αντισταθμιστικές πληρωμές στις επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενεργειας. Αυτό επιτρέπει το ενδεχόμενο μιας μεταγενέστερης τιτλοποίησης ενός τρισεκατομμυρίου ESP των αντισταθμιστικών πληρωμών στις επιχειρήσεις. Η δυνατότητα αυτή προσφέρθηκε με αντάλλαγμα τη μείωση του συνολικού ποσού του CTC κατά περίπου 250 δισ. ESP. Το υπόλοιπο ποσό, περίπου 320 δισ. ESP, θα χορηγηθεί σύμφωνα με την αρχική μέθοδο που περιγράφηκε παραπάνω. Η τροποποίηση αυτή δεν επηρεάζει τα 295 δισ. ESP, που προορίζονται για την αποζημίωση του εγχώριου άνθρακα, τα οποία θα ανακτηθούν μέσω του τιμολογίου με ποσοστό 1 ESP ανά παραγόμενη kWh.

3.3. **Χαρακτηριστικά των νησιωτικών συστημάτων και των συστημάτων εκτός της ηπειρωτικής Ισπανίας**

(14) Η κοινοποίηση δεν περιλαμβάνει αίτηση για συγκεκριμένες παρεκκλίσεις από την οδηγία 96/92/ΕΚ. Η οικονομική ενίσχυση, που αναδιανέμει το αυξημένο κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας των εν λόγω απομονωμένων συστημάτων στο σύνολο του ισπανικού δικτύου, ανακτάται με παρόμοιο τρόπο με αυτόν που περιγράφεται στο καθεστώς CTC.

II. **ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ**

1. *Άρθρο 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ*

(15) Η ισπανική κυβέρνηση κοινοποίησε μια αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ. Η κοινοποίηση περιλαμβάνει δύο τμήματα που πρέπει να αξιολογηθούν ξεχωριστά:

— μια αίτηση για μεταβατικό καθεστώς σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 24,

— μια αίτηση για παρεκκλίσεις για μικρά απομονωμένα δίκτυα υπό την έννοια της παραγράφου 3 του άρθρου 24.

2. *Καθεστώς «CTC»*

2.1. **Απαιτήσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 24**

(16) Το άρθρο 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη, στα οποία οι υποχρεώσεις που αναλήφθηκαν ή οι εγγυήσεις λειτουργίας που χορηγήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας είναι δυνατόν να μην μπορούν να τηρηθούν λόγω των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, μπορούν να ζητήσουν να τύχουν μεταβατικού καθεστώτος, το οποίο θα μπορεί να τους παραχωρήσει η Επιτροπή, λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, υπόψη τις διαστάσεις του σχετικού δικτύου, το επίπεδο διασύνδεσής του και τη διάρθρωσης της ηλεκτροβιομηχανίας του. Η Επιτροπή ενημερώνει τα κράτη μέλη για τις αιτήσεις αυτές προτού λάβει απόφαση, λαμβάνοντας υπόψη τις επιταγές της εμπιστευτικότητας. Η απόφαση δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

2. Το μεταβατικό αυτό καθεστώς είναι χρονικά περιορισμένο και συνδέεται με την εκπνοή των υποχρεώσεων ή εγγυήσεων που αναφέρθηκαν στην παράγραφο 1. Το μεταβατικό καθεστώς μπορεί να καλύπτει παρεκκλίσεις από τα κεφάλαια IV, VI και VII της παρούσας οδηγίας. Οι αιτήσεις μεταβατικού καθεστώτος πρέπει να κοινοποιηθούν στην Επιτροπή το αργότερο ένα έτος μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας.»

Επομένως, οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 24 της οδηγίας απαιτούν να αξιολογήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μια σειρά στοιχείων υπό το φως των διατάξεων της συνθήκης, κατά την εξέταση οποιασδήποτε αίτησης για μεταβατικό καθεστώς.

(17) Α. *Απαιτήσεις που αφορούν τη φύση των εν λόγω υποχρεώσεων ή εγγυήσεων λειτουργίας*

1) Η ύπαρξη υποχρέωσης ή εγγύησης λειτουργίας οφείλει να αποδειχθεί.

2) Η υποχρέωση πρέπει να έχει αναληφθεί ή οι εγγυήσεις λειτουργίας πρέπει να χρονολογούνται πριν τις 20 Φεβρουαρίου 1997.

3) Η σχέση αιτίου-αιτιατού ανάμεσα στην έναρξη ισχύος της οδηγίας και στην αδυναμία εκπλήρωσης της υποχρέωσης πρέπει να αποδειχθεί.

(18) Β. *Απαιτήσεις που αφορούν τα μέτρα που προτείνονται για την επίτευξη*

1) Τα μέτρα του μεταβατικού καθεστώτος πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παρεκκλίσεων από τα κεφάλαια IV, VI και VII της οδηγίας 96/92/ΕΚ.

2) Το μεταβατικό καθεστώς πρέπει να έχει περιορισμένη διάρκεια και να εξαρτάται από την εκπνοή των εν λόγω υποχρεώσεων ή εγγυήσεων λειτουργίας.

3) Το μεταβατικό καθεστώς οφείλει να εφαρμόσει τα λιγότερο περιοριστικά μέτρα που είναι λογικά αναγκαία για την επίτευξη των στόχων που προβλέπονται από αυτό, οι οποίοι θα πρέπει με τη σειρά τους να είναι εύλογοι. Στην απόφασή της σχετικά με τα θέματα αυτά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να λάβει υπόψη, μεταξύ άλλων, το μέγεθος του εν λόγω δικτύου, το επίπεδο διασύνδεσής του και τη δομή της ηλεκτροβιομηχανίας του.

2.2.3. *Αξιολόγηση του «καθεστώτος CTC»*

(19) Όσον αφορά το καθεστώς CTC, δεν είναι ανάγκη να καθοριστεί εάν ικανοποιούνται οι απαιτήσεις Α.1, Α.2 και Α.3 ή Β.2 και Β.3 των αιτιολογικών σκέψεων 17 και 18, εφόσον τα μέτρα του εν λόγω μεταβατικού καθεστώτος δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παρεκκλίσεων από τα κεφάλαια IV, VI και VII της οδηγίας 96/92/ΕΚ και επομένως δεν ικανοποιούν την προαναφερθείσα απαίτηση Β.1.

(20) Όπως προαναφέρθηκε, για να συνιστά μεταβατικό καθεστώς σύμφωνα με το άρθρο 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ, το σύστημα που θα επιλέξει το κράτος μέλος πρέπει να προβλέπει μια παρέκκλιση στις απαιτήσεις που ορίζονται στα κεφάλαια IV, VI και VII της εν λόγω οδηγίας.

(21) Τα μέτρα που εξετάστηκαν βασίζονται σε ένα πρόγραμμα αποκλειστικά αποζημίωσης, δηλαδή ένα σύστημα τιμολογίων ή φόρων που εφαρμόζει ένα κράτος μέλος με σκοπό να αντισταθμίσει τις «χαμένες» επενδύσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή της οδηγίας 96/92/ΕΚ. Η εφαρμογή των εν λόγω φόρων στην παρούσα περίπτωση δεν απαιτεί παρέκκλιση στα προαναφερθέντα κεφάλαια της οδηγίας και επομένως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μεταβατικό καθεστώς υπό την έννοια του άρθρου 24 της οδηγίας.

(22) Το γεγονός ότι μέτρα όπως αυτά που εξετάζονται στην παρούσα περίπτωση μπορεί να στρεβλώσουν σημαντικά την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας δεν επηρεάζει το παρόν συμπέρασμα. Βέβαια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η πληρωμή των εν λόγω φόρων μπορεί να έχει οικονομικές συνέπειες πολύ παρόμοιες με εκείνες που προκύπτουν από την μερική ή πλήρη παρέκκλιση σε ορισμένες υποχρεώσεις που καθορίζονται στα κεφάλαια IV, VI και VII της οδηγίας 96/92/ΕΚ. Όμως αυτού του είδους οι στρεβλώσεις, λόγω ακριβώς της φύσης τους, δεν προκύπτουν από μια τόσο συγκεκριμένη παρέκκλιση όπως αυτή που προβλέπει η οδηγία. Επομένως η μεταβίβαση αντισταθμιστικής πληρωμής σε ορισμένους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας, που χρηματοδοτείται μέσω του τιμολογίου ή φόρων που θα επιβαρύνουν τους καταναλωτές, δεν αποτελεί μέτρο που προβλέπεται άμεσα στην οδηγία, αλλά μέτρο που πρέπει να εξεταστεί σύμφωνα με τους κανόνες του ανταγωνισμού και ιδίως, σύμφωνα με την παράγραφο 3 στοιχείο γ) του άρθρου 87 της συνθήκης. Στην περίπτωση αυτή εννοείται ότι μέτρα με παρόμοιο οικονομικό αποτέλεσμα θα έχουν κοινή αντιμετώπιση, ανεξάρτητα από τη διαδικασία που εφαρμόζεται στην κάθε περίπτωση.

(23) Πάντως, παρά το γεγονός αυτό και το ότι στην κοινοποίησή της στις 18 Φεβρουαρίου 1998 η ισπανική κυβέρνηση εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με την αναγκαιότητα να ζητηθεί μεταβατικό καθεστώς σύμφωνα με το άρθρο 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ, δεδομένου ότι «αν και το κόστος της μετάβασης στον ανταγωνισμό αντιστοιχεί στα όσα διατυπώνονται στο άρθρο 24.1, εντούτοις δεν θεωρείται ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 24.2, καθώς η νέα ισπανική νομοθεσία για την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας δεν παρεκκλίνει από τα κεφάλαια IV, VI και VII», στις συμπληρωματικές πληροφορίες που διαβίβασε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή με επιστολή της στις 16 Οκτωβρίου 1998 η ισπανική κυβέρνηση επισήμανε ότι το καθεστώς CTC θα αποτελούσε πράγματι παρέκκλιση στο άρθρο 8 της οδηγίας (κεφάλαιο IV).

(24) Προβάλλεται το επιχείρημα ότι η ρύθμιση των τιμών πριν από την απελευθέρωση (βασιλικό διάταγμα 1583/1987) αποτελεί εγγύηση για τη λειτουργία και την πλήρη απόσβεση της κάθε εγκατάστασης. Μετά την απελευθέρωση η αγορά λειτουργεί σύμφωνα με ένα σύστημα που βασίζεται σε μια σειρά προτεραιότητας σύμφωνα με το άρθρο 8 της οδηγίας 96/92/ΕΚ, που δεν εγγυάται τον καταμερισμό λειτουργίας των εργοστασίων ηλεκτρικής ενέργειας με τις τιμές που προβλέπει το βασιλικό διάταγμα 1583/1987. Στην επιστολή της, της 16ης Οκτωβρίου 1998, η ισπανική κυβέρνηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «η απουσία των "χαμένων" επενδύσεων (το κόστος της μετάβασης στον ανταγωνισμό) θα προκαλούσε μια οικονομική προτεραιότητα διαφορετική από αυτή που προκύπτει στη σημερινή ανταγωνιστική αγορά της παραγωγής».

(25) Με άλλα λόγια, οι ισπανικές αρχές ισχυρίζονται ότι η εισαγωγή των πληρωμών CTC επιτρέπει στους δικαιούχους να χρησιμοποιήσουν τους πόρους αυτούς για να πωλήσουν ηλεκτρική ενέργεια σε χαμηλότερες τιμές από τις προβλεπόμενες εάν δεν υπήρχε το εν λόγω μεταβατικό καθεστώς. Αντίθετα, αυτό θα οδηγήσει στην αλλαγή της σειράς προτεραιότητας, που βασίζεται απλά σε οικονομικά κριτήρια, η οποία αποτελεί τη βάση της απαίτησης του άρθρου 8 της οδηγίας 96/92/ΕΚ.

(26) Επομένως, σύμφωνα με τις ισπανικές αρχές οι υποχρεωτικές αντισταθμιστικές πληρωμές του καθεστώτος CTC τοποθετούν τους διαχειριστές των εγκαταστάσεων στην ίδια θέση με το να είχαν λάβει εγγύηση καταμερισμού λειτουργίας με τιμές απόσβεσης του κόστους και να μην ίσχυε η εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 8 της οδηγίας 96/92/ΕΚ. Έτσι, χάρη στο καθεστώς CTC η Ισπανία είχε τη δυνατότητα να επιλέξει τον προγραμματισμό της πρόωρης απελευθέρωσης της αγοράς και ταυτόχρονα τη μείωση των τιμολογίων της ηλεκτρικής ενέργειας για την δέσμια πελατεία, αντί να αναβάλει την απελευθέρωση των αγορών, πράγμα που θα γινόταν εάν η Ισπανία είχε επιλέξει να ζητήσει παρέκκλιση στο κεφάλαια VII, σύμφωνα με το άρθρο 24 της οδηγίας.

(27) Ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά ότι αυτού του είδους η αποζημίωση που έχει σκοπό να «εξουδετερώσει», από οικονομική άποψη και για περιορισμένο διάστημα, τις συνέπειες της εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας 96/92/ΕΚ, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «παρέκκλιση» στην οδηγία υπό την

έννοια του άρθρου 24 της οδηγίας. Προφανώς, το ισπανικό σύστημα, που στηρίζεται σε έναν ανεξάρτητο διαχειριστή της αγοράς και μια διαφανή τρέχουσα αγορά, εφαρμόζει τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο άρθρο 8 της οδηγίας και προσαρμόζεται σε αυτές. Το καθεστώς CTC δεν αποτελεί συγκεκριμένη παρέκκλιση στο άρθρο 8. Από αυτή την άποψη, η φύση του κοινοποιηθέντος μέτρου είναι σημαντικότερη από το στόχο του. Λόγω ακριβώς της φύσης της, η μεταβίβαση αντισταθμιστικών πληρωμών σε ορισμένους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας, που χρηματοδοτείται μέσω ενός τιμολογίου ή φόρου που επιβαρύνει τους καταναλωτές, δεν αποτελεί μέτρο που προβλέπεται ευθέως στην οδηγία, αλλά μέτρο που πρέπει να εξεταστεί ως προς την συμμόρφωσή του με τους κανόνες του ανταγωνισμού και ιδίως σύμφωνα με την παράγραφο 3 στοιχείο γ) του άρθρου 87 της συνθήκης.

(28) Δεδομένου ότι το άρθρο 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ δεν μπορεί να εφαρμοστεί, δεν είναι αναγκαίο να αξιολογηθούν οι απαιτήσεις που προβλέπονται στα σημεία 2 και 3 της αιτιολογικής σκέψης 18.

3. *Καθεστώς για τα νησιωτικά συστήματα και τα συστήματα εκτός της ηπειρωτικής Ισπανίας*

3.1. **Απαιτήσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ**

(29) Η παράγραφος 3 του άρθρου 24 της οδηγίας ορίζει τα εξής: «Τα κράτη μέλη τα οποία, μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, μπορούν να αποδείξουν την ύπαρξη ουσιαστικών προβλημάτων για τη λειτουργία των μικρών απομονωμένων δικτύων τους, μπορούν να ζητήσουν να τύχουν παρεκκλίσεων από τις οικείες διατάξεις των κεφαλαίων IV, V, VI και VII τις οποίες θα μπορεί να τους παραχωρήσει η Επιτροπή. Η Επιτροπή ενημερώνει τα κράτη μέλη για τις αιτήσεις αυτές προτού λάβει απόφαση, λαμβάνοντας υπόψη τις επιταγές της εμπιστευτικότητας. Η παρούσα απόφαση δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*. Η παρούσα παράγραφος ισχύει επίσης και για το Λουξεμβούργο.»

(30) Επομένως, η διάταξη αυτή ζητά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει μια σειρά στοιχείων κατά την εξέταση οποιασδήποτε αίτησης για μεταβατικό καθεστώς.

1) Γενικά, η παράγραφος 3 του άρθρου 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ εφαρμόζεται μόνο για μικρά απομονωμένα δίκτυα. Η παράγραφος 23 του άρθρου 2 της οδηγίας ορίζει ως «μικρό απομονωμένο δίκτυο» κάθε δίκτυο με κατανάλωση κατώτερη των 2 500 GWh το 1996, στο οποίο ποσότητα κατώτερη του 5% της ετήσιας κατανάλωσής του προέρχεται από διασύνδεση με άλλα δίκτυα.

2) Τα κράτη μέλη οφείλουν να αποδείξουν, ύστερα από τη θέση σε ισχύ της οδηγίας, ότι υπάρχουν ουσιαστικά προβλήματα για τη λειτουργία των μικρών απομονωμένων δικτύων τους.

3) Τα μέτρα πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παρεκκλίσεων από τα κεφάλαια IV, V, VI και VII της οδηγίας.

4) Στην απόφασή της σχετικά με την κάθε αίτηση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εφαρμόζει την αρχή της αναλογικότητας, που σημαίνει ότι η προτεινόμενη προσέγγιση πρέπει να είναι όσο το δυνατόν λιγότερο περιοριστική για το εμπόριο και τον ανταγωνισμό για την επίτευξη των εν λόγω στόχων, που πρέπει και οι ίδιοι να είναι θεμιτοί.

3.2. **Αξιολόγηση της ισπανικής αίτησης**

(31) Κατ' αναλογία με την αξιολόγηση του καθεστώτος CTC, που σχετίζεται επίσης με το καθεστώς για τα νησιωτικά συστήματα και τα συστήματα εκτός της ηπειρωτικής Ισπανίας, δεν είναι ανάγκη να καθοριστεί εάν ικανοποιούνται οι απαιτήσεις 1, 2 και 4 της αιτιολογικής σκέψης 30, δεδομένου ότι τα μέτρα του εν λόγω μεταβατικού καθεστώτος δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παρεκκλίσεων από τα κεφάλαια IV, VI και VII της οδηγίας 96/92/ΕΚ και επομένως, δεν ικανοποιούν την απαίτηση 3 της εν λόγω αιτιολογικής σκέψης.

(32) Η ισπανική κοινοποίηση δεν ζητά καμία συγκεκριμένη παρέκκλιση στην οδηγία. Στο βαθμό που το καθεστώς για τα νησιωτικά συστήματα και τα συστήματα εκτός της ηπειρωτικής Ισπανίας αποτελεί οικονομική ενίσχυση προς τα συστήματα αυτά που ανακτάται μέσω ενός τιμολογίου ή φόρου επί της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, τα προαναφερθέντα επιχειρήματα ισχύουν κατ' αναλογία. Τελικά, το εν λόγω καθεστώς οφείλει να εξεταστεί σύμφωνα με τους κανόνες περί των κρατικών ενισχύσεων και ιδίως την παράγραφο 3 στοιχείο γ) του άρθρου 87 της συνθήκης. Στην περίπτωση αυτή, όπως ορίζει το σημείο 2.2.3., εννοείται ότι τα μέτρα που έχουν παρόμοιο οικονομικό αποτέλεσμα θα έχουν κοινή αντιμετώπιση, ανεξάρτητα από τη διαδικασία που εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση.

(33) Σε περίπτωση που μια παρέκκλιση σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ καταστεί αναγκαία στο μέλλον για να αποφευχθεί η παράβαση των κεφαλαίων IV, V, VI και VII της οδηγίας, όσον αφορά τους συγκεκριμένους κανόνες για τα συστήματα ηλεκτρικής ενέργειας των νησιωτικών δικτύων και των δικτύων εκτός της ηπειρωτικής Ισπανίας, η ισπανική κυβέρνηση μπορεί ανά πάσα στιγμή να υποβάλει την κατάλληλη αίτηση, δεδομένου ότι η προθεσμία για την αίτηση της παραγράφου 2 του άρθρου 24 δεν ισχύει για την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου.

4. **Συμπέρασμα**

(34) Η αίτηση της Ισπανίας σύμφωνα με το άρθρο 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ περιέχει δύο στοιχεία:

Πρώτον, το καθεστώς CTC, που αξιολογήθηκε σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 24 της οδηγίας· δεύτερον, το καθεστώς για τα νησιωτικά συστήματα και τα συστήματα εκτός της ηπειρωτικής Ισπανίας, που αξιολογήθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 24 της οδηγίας.

(35) Και στις δύο περιπτώσεις, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν μπορεί να εγκρίνει μεταβατικό καθεστώς σύμφωνα με το άρθρο 24, ούτε είναι αναγκαίο,

αφού τα προβλεπόμενα μέτρα δεν αποτελούν παρεκκλίσεις από τα κεφάλαια IV, V (μόνο όσον αφορά την παράγραφο 3 του άρθρου 24), VI και VII της οδηγίας.

(36) Τέλος, αναγνωρίζεται ότι τόσο το καθεστώς CTC όσο και το καθεστώς για τα νησιωτικά συστήματα και τα συστήματα εκτός της ηπειρωτικής Ισπανίας περιλαμβάνουν μεταβιβάσεις αντισταθμιστικών πληρωμών σε ορισμένους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας, που χρηματοδοτούνται μέσω τιμολογίων ή φόρων που θα επιβαρύνουν τους καταναλωτές. Τέτοια μέτρα δεν προβλέπονται άμεσα στην οδηγία, επομένως πρέπει να εξεταστούν σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και ιδίως σύμφωνα με την παράγραφο 3 στοιχείο γ) του άρθρου 87 της συνθήκης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η παρούσα απόφαση αφορά την αίτηση που υπέβαλε η ισπανική κυβέρνηση για μεταβατικό καθεστώς σύμφωνα με το άρθρο 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ, που κοινοποιήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 18 Φεβρουαρίου 1998. Η κοινοποίηση αυτή αναφέρεται στα ακόλουθα:

α) στο «κόστος της μετάβασης στον ανταγωνισμό», όπως ορίζεται στην έκτη μεταβατική διάταξη του νόμου 54/1997, της 27ης Νοεμβρίου 1997, για τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας·

β) στα «νησιωτικά συστήματα και τα συστήματα εκτός της ηπειρωτικής Ισπανίας», όπως ορίζονται στη δέκατη πέμπτη μεταβατική διάταξη του νόμου 54/1997, της 27ης Νοεμβρίου 1997, για τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας.

Άρθρο 2

Το μεταβατικό καθεστώς για «το κόστος της μετάβασης στον ανταγωνισμό», όπως ορίζεται στην έκτη μεταβατική διάταξη του νόμου 54/1997 για τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, δεν περιέχει κανένα μέτρο που θα μπορούσε να αποτελέσει παρέκκλιση στα κεφάλαια IV, VI και VII της οδηγίας 96/92/ΕΚ, όπως ορίζει η παράγραφος 2 του άρθρου 24 της οδηγίας. Επομένως, το άρθρο 24 της οδηγίας δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε αυτό το τμήμα του μεταβατικού καθεστώτος που κοινοποίησε η ισπανική κυβέρνηση.

Άρθρο 3

Το μεταβατικό καθεστώς για «τα νησιωτικά συστήματα και τα συστήματα εκτός της ηπειρωτικής Ισπανίας», που κοινοποίησε η ισπανική κυβέρνηση, δεν περιέχει κανένα μέτρο που θα μπορούσε να αποτελέσει παρέκκλιση στα κεφάλαια IV, V, VI ή VII της οδηγίας 96/92/ΕΚ, όπως ορίζει η παράγραφος 3 του άρθρου 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ. Επομένως, το άρθρο 24 της οδηγίας δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε αυτό το τμήμα του μεταβατικού καθεστώτος που κοινοποίησε η ισπανική κυβέρνηση.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο της Ισπανίας.

Βρυξέλλες, 8 Ιουλίου 1999.

Για την Επιτροπή
Χρήστος ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ
Μέλος της Επιτροπής